

flag, skal jeg fatte mig meget kort, men dog gjøre den Bemærkning, som jeg troer allerede er gjort af den ærede Forslagsstiller, at man har samlet Midler til at oprette denne Skole, hvorom Talen er; i Lumbh, i god Tro til, at Statskassen vilde ogsaa komme den til Hjælp ligesom tidligere de andre. Jeg skal ikke udtale mig om Folkeoplysningens store Nytte især i et Land som Danmark, der har en Valglov, der gaaer saa langt ned, at den sender mange Folk fra de hidtil meer eller mindre anseete Classer her ind i den lovgivende Forsamling. „Kundskab er Magt,“ har man sagt saa tidt, og det er vel en Sandhed, som Ingen tør underkjende; men er det en Sandhed, som jeg holder mig overbevist om, saa forekommer det mig ogsaa at være vor Pligt som Repræsentanter for et constitutionelt Folk at arbejde hen til og give Midler til, at Kundskaben kan udbrede sig trindt om i Folket. Jeg kan, som sagt, slutte mig til, hvad der er talt, til Fordeel for denne Sag af flere af de ærede foregaaende Talere, men skal dog gjøre den Bemærkning, foranlediget ved hvad den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 7de Valgkreds (E. Petersen) yttrede med Hensyn til Provsten, som staaer den Skole nær, hvorom her er Tale, at han tog den under Arme. Det er mig bekjendt, at han med Varme og Interesse, uden egenlyttige eller andre Bihensyn, har anvendt megen Tid, Flid og Arbejde for at sætte denne Skole i Gang, og jeg vil derfor ønske ham og hver Den, der har arbejdet, og arbejder i Folkeoplysningens Tjeneste, Held til deres Gjerning.

Schjern: Jeg skal rette mig efter den ærede Formands Erindring om ikke at gaae ind paa de forskjellige Underviisningsystemer, men derimod blot tillade mig at sige nogle Bemærkninger til dem, der fra forskjellige Sider ere fremførte mod Foredraget af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning). Den ærede Rigsdagsmand yttrede sig, idet han idag ikke blot talte paa den Maade, man kjender, men endog tillod sig her at komme med en latinisk Sætning, hvori jeg ikke vil vove at følge ham, naturligtvis, som om vor hele Ulykke kom fra, hvad han kalder

Latiniteten, og det gjør mig ondt, at den ærede Ordfører, da han omtalte Metropolitanakolen, derefter ogsaa senere kom til at tale om denne som Sædet for den latiniske Underviisning. Det giver kun et uheldigt Billede af, hvad her er Spørgsmaal om, naar man saaledes nævner en saakaldet latinisk Underviisning. Naar der fra forskjellige Sider er faldet Yttringer om, at man ikke holdt af Navnet „Bondeskole“ i Danmark, saa kunde man vel ogsaa afvende nogen Misnøje ved nu at ophøre med Benævnelserne de latiniske og lærde Skoler og hellere at kalde disse med andre Navne — som man har gjort det paa andre Steder.

Der er en Betragtningssmaade, som forekommer mig at gaae igjennem det ærede Medlems Foredrag — som hans Foredrag idetmindste albrig undlader at vække — den nemlig: at naar han taler om Examinere og Statsunderviisning, saa synes det, at han har den Forestilling, at i Danmark, der staae vi med Hensyn til det rigtige Forhold heelt anderledes isolerede og overbeholdte, end det i andre Lande i saa Henseende er Tilfældet. Vi staae dog i Virkeligheden saa lidet forskjelligt, at for saa Nar siden var England omtrent det eneste Land, hvormed den ærede Rigsdagsmand med sin Retning kunde sammenligne os; fuldkommen alsidigt overveiet, var det vistnok allerede dengang ikke rigtigt, at dette Exempel betød saa meget for os, men nu i den sidste Tid seer man netop ogsaa i England, at der, og just der, i det mindre begunstigeede Samfunds Interesse fra flere Sider er forlangt, at Staten maa faae en Minister for den offentlige Opdragelse, det vil sige en Underviisnings-Minister, og ligeledes seer man nu ogsaa England staae ind paa en Vej, hvor det kommer til mere at ligne Landene paa Fastlandet; ogsaa det faaer netop nu de Examina, imod hvilke den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) saa stærkt ivrer, og af hvis Overdrivelser jeg selv ikke er Ven, men med Hensyn til hvilke jeg dog ikke skjønner rettere, end at ikke de godt fuldkomment kunde udelukkes fra Statslivet. Saaledes maa f. Ex. de, der ville ansættes i den borgerlige Tjeneste, den saakaldte civil service,